

**Krzysztof Birkenmajer**

Polska Akademia Nauk  
Instytut Nauk Geologicznych  
Ośrodek Badawczy w Krakowie,  
31-002 Kraków, Senacka 1

**DOROCZNE SPOTKANIE IASC W IQALUIT, KANADA,  
KWIECIEŃ 2001 R.**

W dniach 22–29 IV 2001 r. odbyło się doroczne Spotkanie Międzynarodowego Komitetu Badań Arktyki (International Arctic Science Committee, IASC), połączone z Naukową Sesją Arktyczną, w Iqaluit na Wyspie Baffina (prowincja Nunavut, Arktyka Kanadyjska).

W ramach spotkania, zatytułowanego “Arctic Science Summit Week”, odbyły się posiedzenia następujących organizacji międzynarodowych i lokalnych związanych z Arktyką:

- International Arctic Science Committee (IASC),
- Canadian Polar Commission (CPC),
- Association of Canadian Universities for Northern Studies (ACUNS),
- Polar Research Board (PRB),
- Nansen Arctic Drilling (NAD),
- Forum of Arctic Research Operators (FARO),
- European Polar Board (EPB),
- Nordic Polar Group (NPG),
- United States Arctic Research Commission (USARC).

Autor tego sprawozdania brał udział w posiedzeniach: Rady IASC (IASC Council – jako członek Rady), FARO (w zastępstwie dra S. M. Zalewskiego) i EPB (jako obserwator).

**Posiedzenia Rady IASC i FARO**

W posiedzeniach Rady IASC i FARO brali udział przedstawiciele 17 państw-członków tych organizacji: Kanady, Chin, Danii-Grenlandii, Finlandii, Francji, Niemiec, Islandii, Japonii, Holandii, Norwegii, Polski, Federacji Rosyjskiej, Szwecji, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Włoch i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Jako obserwatorzy uczestniczyli przedstawiciele Korei Południowej (Seoul).

Przedstawiono i przedyskutowano stan realizacji lub przygotowań do realizacji szeregu projektów i programów naukowych, z których najważniejsze to:

- SULMAR (Sustainable Use of Living Marine Resources in the Arctic) – ref. dr M. Nuttall (Wlk. Brytania): kontynuacja;

- BASIS (Barents Sea Impact Study) i BESIS (Bering Sea Impact Study) – obydwa projekty zostały zakończone i stają się obecnie częścią projektu ACIA (patrz niżej);
- ACD (Arctic Coastal Dynamics) – ref. dr V. Rachold (Niemcy). Jest to nowy projekt w trakcie przygotowywania. Z uwagi na swój charakter powinien wzbudzić zainteresowanie polskich specjalistów z zakresu nauk o Ziemi;
- UV (Effects of Increased Ultraviolet Radiation in the Arctic). Projekt ten będzie kontynuowany w ramach projektu ACIA (patrz niżej);
- RCSCCN (Rapid Cultural and Social Changes in the Circumpolar North). Projekt ten został przeniesiony do realizacji w ramach IASSA (International Association of Social Sciences in the Arctic);
- ADD (International Arctic Environmental Data Directory). Projekt ten, we współpracy z FARO, będzie koordynowany przez Szwedzki Instytut Meteorologiczny;
- ACIA (Arctic Climate Impact Assessment). IASC jest sponsorem naukowym, natomiast Stany Zjednoczone A.P. (National Science Foundation, NSF i National Ocean and Atmosphere Administration, NOAA: dr R. Correll) są głównym krajem finansującym projekt, przy partycypacji w kosztach pozostałych siedmiu państw arktycznych (tj.: Kanady, Danii-Grenlandii, Islandii, Norwegii, Szwecji, Finlandii i Federacji Rosyjskiej). Sekretariat projektu znajduje się w Uniwersytecie Fairbanks na Alasce (prof. G. Weller).

### **Strategia IASC**

Przedyskutowano i zatwierdzono dokument przedstawiony przez prezydenta IASC dr. D. J. Drewry'ego na temat Strategii i Organizacji IASC (SO IASC). Wzoruje się on na analogicznym dokumencie opracowanym w latach 1999–2000 przez Grupę Ekspertów d/s Strategii i Organizacji SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research), zatwierdzonym przez Zgromadzenie Ogólne SCAR w Tokio w 2000 r. Uwzględnia on podstawowy schemat organizacyjny zaproponowany na posiedzeniu Grupy Ekspertów SCAR w Cambridge w 1999 r. przez autora tego sprawozdania. W projekcie SO IASC każdy z czterech wiceprezydentów ma otrzymać odpowiedni "portfel" opieki nad projektami i programami badawczymi, mając do pomocy grupę specjalistów z danej dziedziny spośród członków Rady IASC.

### **Władze IASC**

Na miejsce ustępujących członków prezydium IASC wybrano: dr D. J. Drewry'ego (Wielka Brytania) ponownie, jako prezydenta IASC na lata 2001–2002, natomiast prof. P. Webbera (USA) jako wiceprezydenta IASC na lata 2001–2004.

**Posiedzenie FARO**

W czasie posiedzenia FARO omawiano m. in. status tej grupy kontaktowej ("networking group"), która w przyszłości ma zamiar przekształcić się w formalną grupę składającą się z przedstawicieli państw prowadzących badania naukowe w Arktyce – na wzór COMNAP (Council of Managers of National Antarctic Programs). Obecnie Forum jest niezależne od IASC, jednak jego sekretariat znajduje się w Oslo w ramach IASC (O. Rogne).

W trakcie wstępnych przygotowań organizacyjnych jest grupa CEON (Circum-Arctic Environmental Observatories Network – T. Pyle, USA).

**Uwagi końcowe**

Doroczne spotkanie IASC/FARO odbędzie się w ramach kolejnego "Arctic Science Summit Week" w dn. 21–26 IV 2002 r. w Groningen w Holandii.

Należy też pamiętać, że w 2006 r. przewidziane są obchody 50-lecia III. Międzynarodowego Roku Geofizycznego (1956–1958), który dla polskiej nauki stanowił moment zwrotny w podjęciu na nowo badań w Arktyce (budowa stacji naukowej PAN w Hornsundzie na Spitsbergenie, 1957 r.), a następnie także w Antarktyce (polskie stacje badawcze PAN: im. A. B. Dobrowolskiego w Antarktydzie Wschodniej, 1959 r. i na Wyspie Króla Jerzego w Antarktydzie Zachodniej, 1977 r.).